

Pokrajinski muzej Ptuj Ormož

POKRAJINSKI MUZEJ PTUJ ORMOŽ (PMPO)

STRATEŠKI NAČRT 2016-2020

Maj, 2016.

Pokrajinski muzej Ptuj-Ormož / Regional Museum Ptuj Ormož

Muzejski trg 1, SI-2250 Ptuj, Slovenija/Slovenia

muzej-ptuj.uprava@siol.net

www.pmpo.si

Datum: marec 2016

Podatki o javnem zavodu

Ustanovitveni akt: Odlok o ustanovitvi Javnega zavoda Pokrajinski muzej Ptuj-Ormož, Uradni list Republike Slovenije, št. 89/2008

Matična številka: 5052823000

Davčna številka: 89285492

TRR: 01296-6030378676

Tel: 02 787 92 30

Organi zavoda

Direktor

Dr. Aleksander Lorenčič (01. 01. 2016-31. 12. 2020)

Svet javnega zavoda (2014-2019)

Svet zavoda Pokrajinskega muzeja Ptuj-Ormož, mandat 2014-2019, v sestavi:

1. Branka Bezeljak, Ul. Viktorina Ptujskega 7, 2250 Ptuj, predstavnica Mestne občine Ptuj (sklep Mestnega sveta, št. 100-117/2008, z dne 17.02.2014), predsednica.
2. Stanislav Brodnjak, Ulica Jožefe Lackove 36, 2250 Ptuj, predstavnik Mestne občine Ptuj (sklep Mestnega sveta, št. 100-117/2008, z dne 17.02.2014).
3. Milan Čuček, Ulica Jožefe Lackove 30, 2250 Ptuj, predstavnik Mestne občine Ptuj (sklep Mestnega sveta, št. 100-117/2008, z dne 17.02.2014).
4. Rajko Fajt, Ulica Stanka Brenčiča 9, 2250 Ptuj, predstavnik Mestne občine Ptuj (sklep Mestnega sveta, št. 100-117/2008, z dne 17.02.2014).
5. Mateja Zemljak, Ljutomerska c. 24, 2270 Ormož, predstavnica Občine Ormož (sklep Občinskega sveta, št. 013-1 /2014 01/80, z dne 24.03.2014).

6. Helena Srnec, Slovenska cesta 44, 2277 Središče ob Dravi, predstavnica Občine Središče ob Dravi (sklep Občinskega sveta št. 03230 -2/2016 -3 z dne 23.3.2016)
7. Zvonka Lalić, Sveti Tomaž 1 g, 2258 Sveti Tomaž, predstavnica Občine Sveti Tomaž (sklep Občinskega sveta, št. 007-1/2014 01/ZH, z dne 24.02.2014).
8. Martin Šteiner, Žgečeva 8, 2250 Ptuj, predstavnik zaposlenih Pokrajinskega muzeja Ptuj-Ormož (volitve predstavnika zaposlenih, 10.02.2014).

Strokovni svet (2014-2019)

1. Dr. Eva Ilec, konservator-rest. z magisterijem za tekstil, konservatorska-restavratorska svetnica, izvoljena na zboru delavcev 26.8.2014, št. 1-2014, predsednica.
2. Mag. Branko Lamut, kustos arheolog, muzejski svetovalec, OE Ormož, izvoljen na zboru delavcev, 26.8.2014, št. 1-2014.
3. Mag. Nataša Kolar, muzejska svetovalka, kustodinja zgodovinarica, izvoljena na zboru delavcev 26.8.2014, št. 1-2014.
4. Dr. Gojka Pajagič Bregar, muzejska svetovalka in konservatorska-restavratorska svetnica, strokovnjakinja za področje tekstila, Narodni muzej Slovenije, sklep Kulturniške zbornice Slovenije, št. 239-3/2014, z dne, 22.5.2014.
5. Saška Colnarič, konservator.-rest. sodelavka, strokovnjakinja za področje arheološke kovine, ZVKDS OE Maribor, sklep Kulturniške zbornice Slovenije, št. 239-3/2014, z dne, 22.5.2014.
6. Mag. Vlado Fras Zavrl, konservator. rest. svetovalec, strokovnjak za področje lesene polihromirane plastike, ZVKDS Restavratorski center Ljubljana, sklep Kulturniške zbornice Slovenije, št. 239-3/2014, z dne, 22.5.2014.
7. Mag. Milena Koren Božiček, Javni zavod galerija Velenje, Titov trg 5, 3320 Velenje, sklep Skupnosti muzejev Slovenije, št. P SMS-17-2014 z dne, 24.10.2014.
8. Jože Rataj, Pokrajinski muzej Celje, Trg Celjskih knezov, 3000 Celje, sklep Skupnosti muzejev Slovenije, št. P SMS-17-2014, z dne, 24.10.2014.
9. Jelka Pšajd, Pokrajinski muzej Murska Sobota, Trubarjev drevored 4, 9000 Murska Sobota, sklep Skupnosti muzejev Slovenije, št. P SMS-17-2014 z dne, 24.10.2014.

Razvoj zavoda

Na osnovi potrjenega statuta pri cesarsko-kraljevem državnem namestništvu v Gradcu, z dne 4. julija 1893, so ustanovili člani Tujskoprometnega društva Ptuj dne 3. 8. 1893 Muzejsko društvo, v okviru katerega je deloval lokalni muzej. Sprva so v prostorih nekdanje gimnazije razstavili le arheološke predmete, leta 1895 pa je prof. Franc Ferik muzeju poklonil obsežno zasebno zbirko, ki so jo sestavljale muzealije različnih zvrsti. Leta 1896 so združili lokalni in Ferikov muzej in ga preimenovali v Mestni Ferikov muzej. Muzejske zbirke so bile v gimnazijski stavbi preveč utesnjene, zato je ptujska občina 30. januarja 1928 odkupila ob jožefinskih reformah ukinjeni dominikanski samostan. Do jeseni 1928 so ga obnovili in vanj preselili muzejske zbirke. Leta 1945 je bil muzeju zaupan v upravljanje še grajski kompleks. S priključitvijo ormoške občine leta 1963 kot soustanoviteljice je dobil muzej širši pomen, zaradi večjega teritorialnega območja se je od takrat imenoval Pokrajinski muzej Ptuj. Od 1963 sta bili ustanoviteljici javnega zavoda PMP Mestna občina Ptuj in Občina Ormož. Do spremembe je prišlo 7. 11. 2005, ko je Občina Ormož sprejela Odlok o ustanovitvi JZ za muzejsko dejavnost Ormož. Na osnovi te odločitve je prenehal veljati Odlok o ustanovitvi PMP v delih, ki se nanašajo na OE Ormož. Do ponovnega preoblikovanja PMP v PMPO je prišlo s sprejetim novim odlokom o ustanovitvi javnega zavoda Pokrajinski muzej Ptuj-Ormož (Uradni list št. 89/2008, UL RS 10/2009). Nova organiziranost muzeja je bila registrirana na Okrožnem sodišču Ptuj s sklepom z dne 5.3.2009. Na podlagi Odloka o ustanovitvi JZ PMPO z dne 19.9. 2008 (UL RS 89/2008) se je k javnemu zavodu pripojil prevzeti zavod Muzej Ormož, ki je zaradi izvedbe pripojitve prenehal delovati. S 5. marcem 2009 je bila ponovno vzpostavljena enota Ormož, ki je imela svoje prostore v ormoškem in velikonedeljskem gradu. Septembra 2011 je enota Ormož dobila nove prostore v Grajski pristavi v Ormožu, kjer smo na novo pridobili skupno 1250 m² razstavnih, pisarniških in depojskih prostorov. Od leta 2011 so arheološke zbirke na Ptujju zaradi preurejanja nekdanjega dominikanskega samostana v kongresni center deponirane v nekdanji stavbi kmetijskega kombinata. Zato je od jeseni 2012 razstavišče Salon umetnosti v Prešernovi ulici začasno namenjen arheološkim razstavam. Maja 2012 smo pridobili nove prostore, in sicer blagajno z muzejsko trgovino in razstavišče v grajski konjušnici na ptujskem gradu. V letu 2013 smo nadaljevali s sanacijo konjušnice in uredili dvoje razstavišč v vzhodnem stolpu. Izvedena je bila tudi delna sanacija hiše v Raičevi 11. Od februarja do maja leta 2015 je bilo z lastnimi sredstvi muzeja odstranjeno v veliki meri poškodovano, bolno in

ljudem nevarno drevje na grajskem kompleksu, ki je povzročalo škodo na temeljih stavb, stenah in oknih osrednjega grajskega poslopja. 25. februarja 2015 se je utrgal plaz, ki je odnesel del južnega obzidja ob vzhodnem stolpu. Muzej je poskrbel za zaščito območja in zaporo poti v vznožju grajskega hriba. Prav tako so bili odstranjeni nevarni deli poškodovanega zidu, zaščitilo se je vznožje plazu in odstranilo padlo kamenje v mestnem vinogradu. Nadaljnjo sanacijo gradu je prevzelo MK. V letih 2013–2015 se je obnavljala južna in vzhodna grajska streha s posebnimi sredstvi MK. Jeseni 2015 je bila zaključena 3. faza in s tem obnova tega dela. Jeseni 2015 je potekala obnova poškodovanih oken v grajskem poslopju, in sicer z lastnimi in sredstvi MK.

Poslanstvo zavoda

Na osnovi 4. in 10. člena Odloka JZ PMPO (UL RS 89/2008) je osnovno poslanstvo zavoda trajno in nemoteno izvajanje javne službe evidentiranja, dokumentiranja, zbiranja, varovanja, raziskovanja, prezentiranja in popularizacije premične kulturne dediščine s področja arheologije, etnologije, kulturne zgodovine, zgodovine in zgodovine umetnosti na ptujsko ormoškem območju. Poleg temeljnega poslanstva je bistveno poslanstvo muzeja predstavljanje dediščine in izsledkov analiz ter ovrednotenja le-te najširši javnosti z najrazličnejšimi standardnimi in sodobnimi prijemi (stalna razstava, občasne razstave, strokovne in poljudne publikacije, predavanja, uporaba elektronskih medijev). Le s pomočjo interpretacije predmetov premične dediščine, ki predvsem za starejša obdobja temelji na zamudnem in objektivnem vrednotenju artefaktov v njihovem izvornem kontekstu, je namreč mogoče objektivno prikazovanje in podajanje nacionalne zgodovine. V pomoč interpretaciji (proučevanju) in prezentaciji muzejskega gradiva pa so različni programi izobraževanja, ki morajo potekati tako v okviru posamičnih strok kot tudi v okviru muzeologije same.

Obseg delovanja zavoda

Poslanstvo muzeja in izvajanje javne službe opravlja muzej na območju 19 občin ptujsko-ormoškega območja: območju Mestne občine Ptuj ter Občin Cirkulane, Destrnik, Dornava, Gorišnica, Hajdina, Juršinci, Kidričevo, Markovci, Majšperk, Podlehnik, Sv. Andraž v Slovenskih goricah, Trnovska vas, Videm, Zavrč, Žetale, Ormož, Sv. Tomaž pri Ormožu in Središče ob Dravi.

Obisk PMPO v letih 2011–2015

2015

I. Obiskovalci zbirk

Odrasli:

9902

Otroci in mladina:

18155

Iz tujine:

17191

Pedagoški programi:

5644

Andragoški programi:

3177

II. Obiskovalci odprtij in prireditev, prost vstop:

5202

Skupaj I + II: **59294**

2014

I. Obiskovalci zbirk

Odrasli in 3. življenjsko obdobje:

20870

Otroci in mladina:

13931

Iz tujine:

16462

Pedagoški programi:

6921

Andragoški programi:

1854

II. Obiskovalci odprtij in prireditev, prost vstop:

7606

Skupaj I + II: **67 644**

2013

I. Obiskovalci zbirk

Odrasli in 3. življenjsko obdobje:

21852

Otroci in mladina:

11425

Iz tujine:

17080

Pedagoški programi:

1231

Andragoški programi:

1273

II. Obiskovalci odprtij in prireditev, prost vstop:
27 428 (120-letnica muzeja, ni tipično leto).

Skupaj I + II: **80 289**

2012

I. Obiskovalci zbirk

Odrasli in 3. življenjsko obdobje:

25672

Otroci in mladina:

13363

Iz tujine:

21188

II. Obiskovalci pedagoških in andragoških programov, odprtij in prireditev, prost vstop:

23356 (takrat smo pedagoške in andragoške programe seštevali skupaj s prireditvami).

Skupaj I + II: **83 579**

2011

I. Obiskovalci zbirk

Odrasli in 3. življenjsko obdobje:

29371

Otroci in mladina:

17475

Iz tujine:

14568

Pedagoški programi:

6800

Andragoški programi:

3205

II. Obiskovalci odprtij in prireditev, prost vstop:

4613

Skupaj I + II: **76 032**

Izvajanja državne javne službe v preteklih 5-ih letih (PRIMER PEDAGOŠKEGA ODDELKA)

Programi/projekti, ki so pritegnili največje število obiskovalcev

leto	1. Grad	2. Glasbila	3. Maske	4. Z. barok	5. M. vikend
2011	1412	949	459	213	554
2012	1258	1006	608	276	446
2013	1708	655	227	212	227
2014	1565	578	257	143	431
2015	1118	550	508	302	520

1. Na gradu je bilo življenje (pedagoški program za predšolske otroke in osnovnošolce)
2. Svet glasbil na ptujskem gradu (pedagoški program za predšolske otroke, osnovnošolce in srednješolce)
3. Zgodbe o tradicionalnih pustnih maskah (pedagoški program za predšolske otroke, osnovnošolce in srednješolce)
4. Zlati barok (pedagoški program za 3. triado OŠ in za srednješolce)
5. Muzejski vikend (delavnice za družine)

Naraščanje in padanje ciljne publike

leto	Predšolski	Osnovnošolci	Osnovnošolci	Osnovnošolci	Srednješolci
	otroci	1. triada	2. triada	3. triada	
2011	923	1735	2762	746	699
2012	1034	966	1102	1167	611
2013	597	1710	1316	988	495
2014	1152	2166	1393	1596	411
2015	1111	1859	637	1034	309

Za naraščanje in padanje ciljne publike »Družine« veliko povedo podatki o Muzejskih vikendih (tabela št. 1), čeprav za družine pripravimo skozi leto še druge aktivnosti (8. februar, Poletna

muzejska noč, decembrski program...). Nizek obisk še ne pomeni, da je projekt slab in neučinkovit. Npr. projekti, narejeni za ožji segment publike so manj obiskani, vendar so lahko dobri. Statistika pri delu z ljudmi običajno ne kaže realne slike. Manj obiskani so programi ob občasnih razstavah: učitelji se ne odločajo na hitro, da bodo prišli v muzej; velike večine šol, ki niso s Ptujskega, ne zanimajo naše občasne razstave, ampak pridejo izključno zaradi stalnih razstav in zaradi gradu (v preteklosti še zaradi stalnih arheoloških razstav).

Prihodki in odhodki PMPO po načelu denarnega toka v letih 2011-2015

Postavka	Leto 2015	Leto 2014	Leto 2013	Leto 2012	Leto 2011
Prihodki skupaj	1.535.440	1.624.718	1.640.206	1.826.728	1.809.227
- javni prihodki MIK	1.057.505	1.076.422	1.058.118	1.117.027	1.148.757
- drugi prih. iz proračuna	49.647	68.345	84.822	82.960	82.034
- javni prihodki lok. skup.	223.290	216.555	230.978	338.404	238.676
- prihodki javna služba	158.649	214.056	224.712	261.430	322.349
- prihodki tržna dejavnost	46.349	49.340	41.576	26.907	17.411
Odhodki skupaj	1.521.191	1.557.242	1.690.116	1.844.880	1.844.024
- stroški plač	905.388	961.875	1.015.834	1.088.107	1.087.778
- splošni stroški delovanja	205.259	207.514	198.969	198.755	192.425
- programski stroški	235.050	260.028	262.532	355.970	388.891
- za projekte	19.094	24.999	54.337	81.099	51.601
- investicijski odhodki	113.952	57.291	118.610	95.177	106.609
- stroški tržne dejavnosti	42.448	45.535	39.834	25.772	16.720
Razlika (presežek prih./odh.)	14.249	67.476	-49.910	-18.152	-34.797

STRATEŠKA USMERITEV PMPO 2016-2020

Izhodišče

Strateške usmeritve PMPO so temeljnega pomena za uspešno delovanje muzeja v obdobju 2016-2020. PMPO kot največji pokrajinski muzej v Sloveniji mora še naprej težiti k čim večji prepoznavnosti na lokalnem, regionalnem, nacionalnem in mednarodnem področju. Strateški ukrepi in cilji so predstavljeni po posameznih strateških področjih, ki so bistvenega pomena za nadaljnji razvoj. Področja, na katerih temelji strateški načrt, so: infrastruktura, zbirke, obiskovalci, zaposleni in finančna sredstva.

Lokacije, na katerih zavod deluje in njihova problematika

PMPO upravlja s številnimi nepremičninami, ki so v državni ali v občinski lasti. Številne med njimi so v zelo slabem stanju in potrebne temeljite prenove. Prav tako zahtevajo visoke stroške vzdrževanja in nenehna investicijska vlaganja. Tudi obratovalni stroški so visoki, v določenih primerih (npr. stavba bivšega Kmetijskega kombinata, kjer je trenutno nastanjena arheologija) velikanski, zato je treba težiti k čim večji racionalizaciji delovanja.

Desetletja se je grajski kompleks, razen osrednjega poslopja, zanemarjal. Stolpi, obzidje in druge stavbe so v slabem stanju. Celovita ureditev grajskega kompleksa (stavbe, obzidje, hortikultura ureditev) bo prioriteta v naslednjih letih. Prav tako je treba težiti h koncentriranju vseh muzejskih služb in dejavnosti v kompleksu (uprava, kustodiat, delavnice itd.). Ureditev kompleksa, ki je sicer v državni lasti, je večleten projekt. Prva obsežna dela so bila opravljena leta 2015 z odstranitvijo dreves in očiščenjem grajskega griča. V letih 2015 in 2016 se obnavlja del porušenega obzidja. Naslednji korak je izdelava konservatorskega načrta in določitev vsebin. Posebno zahtevna in obsežna bo obnova žitnice, ki jo bo treba načrtovati za naslednje obdobje. PMPO bo sodeloval z Mestno občino Ptuj pri pripravi vsebinskih načrtov (v okviru Lokalnega kulturnega programa za obdobje 2016-2019 ipd.), pa tudi pri njihovem uresničevanju, saj se zaveda vsestranskega pomena grajskega kompleksa. Prav tako bo morala MOP v naslednjem obdobju podpirati težnje muzeja po hortikulturni ureditvi, prenovi in novi namembnosti stavb ob parkirišču.

Nepremičnine, s katerimi upravlja PMPO

Stavba	Naslov	Lastnik stavbe	Razmerje*
Osrednje grajsko poslopje	Na gradu 1, Ptuj	država	P
Nekdanja grajska upravna stavba	Na gradu 4, Ptuj	država	P
Nekdanja grajska konjušnica	Na gradu 2, Ptuj	država	U
Vzhodni grajski stolp	Na gradu 2, Ptuj	država	U
Južni grajski polokrogli stolp	Na gradu 5, Ptuj	država	P
Južni grajski pravokotni stolp	Na gradu 6, Ptuj	država	P
Zahodni grajski stolp	Na gradu 7, Ptuj	država	P
Grajska žitnica	Na gradu 8, Ptuj	država	P
Severni grajski polokrogli stolp	Na gradu 3, Ptuj	država	P
Hiša	Raičeva 7, Ptuj	država	P
Hiša	Raičeva 9, Ptuj	država	P
Hiša	Raičeva 11, Ptuj	država	P
Nekdanji kmetijski kombinat	Muzejski trg 2, Ptuj	MO Ptuj	U
Nekdanji zapori	Prešernova 37, Ptuj	MO Ptuj	P
Miheličeva galerija	Dravska 4, Ptuj	MO Ptuj	P
Salon umetnosti	Prešernova 1, Ptuj	MO Ptuj	U
III. mitrej	Na Bregu, Ptuj	MO Ptuj	U
Rimska peč	Kraigherjeva 9, Ptuj	MO Ptuj	U
I. mitrej	Spodnja Hajdina	Občina Hajdina	U
Grad Velika Nedelja	Grad 9, Velika Nedelja	Križniški red	U
Grad Ormož in grajska pristava	Kolodvorska 9, Ormož	Občina Ormož	U

Opombe:

N – muzej je najemnik in plačuje najemnino, U- muzej je uporabnik prostorov (in zanje ne plačuje najemnine), P-pogodbeno upravljanje (muzej ima z lastnikom sklenjeno pogodbo o upravljanju), D – drugo, navedite v opombah pod tabelo.

Področja delovanja in zbirke

Muzej ima arheološki, kulturnozgodovinski, zgodovinski, etnološki in pedagoški oddelek, galerijo za sodobno likovno umetnost, knjižnico, konservatorsko-restavratorski oddelek in upravo s tehnično službo. Stalne razstave in izbrane občasne razstave so na ogled v ptujskem gradu, grajski konjušnici in starih zaporih. Za sodobno likovno umetnost sta namenjena Miheličeva galerija in Salon umetnosti. Slednji je bil od jeseni 2012 začasno namenjen arheološkim razstavam, kajti arheološke zbirke so od leta 2011 zaradi preurejanja nekdanjega dominikanskega samostana v kongresno kulturni center deponirane v nekdanji stavbi

Kmetijskega kombinata. V Enoti Ormož se stalne in občasne razstave postavljene v ormoškem in velikonedeljskem gradu ter Grajski pristavi. Maja 2012 je muzej pridobil nove prostore in sicer blagajno z muzejsko trgovino ter razstavišče v grajski konjušnici. PMPO je muzej z ogromno potenciala. Gre za izjemno kompleksen muzej, ki se lahko pohvali s štirimi zbirkami, ki imajo status posebnega nacionalnega pomena (zbirke orožja, glasbil, tapiserij in arheologija).

Eden od ciljev v naslednjem petletnem obdobju bo okrepiti izvajanje javne službe. To pomeni učinkovitejše pridobivanje, hranjenje, evidentiranje, dokumentiranje, preučevanje in predstavljanje kulturne dediščine. Prav tako bo v naslednjem nekajletnem obdobju PMPO poskrbel za celovito prenavo nekaterih stalnih zbirk. PMPO hrani najbogatejšo zbirko historičnih glasbil na Slovenskem. Od leta 2000 ima zbirka status nacionalnega pomena, saj jo odlikujeta vsebinska raznolikost in zaokrožena podoba o inštrumentalni dediščini na Slovenskem. Obsega več kot tristo glasbil, razvrščenih po skupinah v salonska in godbena glasbila ter na ljudske in neevropske inštrumente, vsebuje pa tudi notno gradivo ter orodje in predmete za izdelavo inštrumentov. Z glasbilarško dediščino so povezani tudi nekateri predmeti arheološke zbirke ptujskega muzeja, med katerimi izstopa rimska tibija, dvojna piščal iz 2. ali 3. stoletja, ki je redkost svetovnega pomena. Načrtovana je gradbena sanacija dosedanjih razstavnih prostorov zbirke, nova idejna zasnova postavitve stalne razstave in kataloška publikacija. Prav tako je zelo potrebna prenova zbirke orožja. Leta 2019 bo minilo 20 let, kar je bila postavljena v obstoječi obliki. Zbirka orožja v PMPO ima status nacionalnega pomena in obsega več kot petsto kosov različnih vrst hladnega, strelskega, lovskega in športnega orožja ter zaščitne opreme, ki segajo v čas od 15. do 20. stoletja. Razstavljeni kosi izhajajo iz grajske orožarne na Vurberku in zapuščine ptujskega muzejskega društva. Vurberški grad je bil bogato založen z orožjem, saj je predstavljal pomembno obrambno točko proti Turkom. Od tam izvirajo tudi oklepi iz 16. stoletja ter pet topov, ki jih uvrščamo med najstarejše ohranjene na Slovenskem. V okviru prenove bo gradivo ponovno konservirano, dodatne raziskave pa bodo zbirko na novo ovrednotile. Razstava bo dobila nov koncept postavitve, načrtovana pa je tudi publikacija. V naslednjem obdobju bo v programu tudi posodobitev Grajske galerije.

Leta 2018 bo PMPO počastil 125-letnico delovanja, zato bomo morali razmišljati o večji, obsežnejši razstavi, ki jo bomo pripravili v okviru danih prostorskih zmožnosti.

PMPO je od leta 2011 brez prostorov za stalno arheološko razstavo. O novi stavbi in arheološkem muzeju je bilo veliko pogovorov in veliko razprav. Glede na to, bi se že maja leta 2014 moralo zgoditi odprtje stavbe z delovnimi in depojskimi prostori, v tem času bi morala potekati dela na stalnem razstavišču, ki bi bilo odprto leta 2018 na Muzejskem trgu 2. Danes je žal položaj, v katerem se je znašla arheologija leta 2011, enak. Še vedno ni poenotenja, ne na strani stroke, kot tudi ne v širšem okolju, kje bo v prihodnje našla prostor arheologija in vsa njena bogata kulturna dediščina, s katero se ponša. Gre za zbirko nacionalnega pomena. Arheološka zbirka (natančno rečeno, zbirka, ki je že nekaj let ni), obsega preko 500.000 različnih eksponatov. Dogaja se, da je po 120 letih delovanja muzeja arheološka zbirka nedostopna. Dejstvo je, da nimamo razstavljenih arheološke zbirke, ki je ne le za Ptuj, ampak tudi za Slovenijo in Evropo, izrednega pomena. Prepričani smo, da se z dobro voljo in z dobrim sodelovanjem da priti do ustreznih rešitev. Najprej začasnih, zatem do kvalitetnih in dolgoročnih. Pozitivnih za muzej, mesto in širše okolje. Kratkoročne rešitve bodo vitrine meseca, preko katerih se bodo širši javnosti predstavljali določeni eksponati, občasne razstave v prostorih bivšega Kmetijskega kombinata, kjer je trenutno nastanjen arheološki oddelek PMPO in v Salonu umetnosti. Umestitev in iskanje rešitve v okviru grajskega kompleksa se gledano v dolgoročni perspektivi zdi najbolj smiselna in racionalna. Tudi zaradi že omenjenih težav z upravljanjem številnih nepremičnin bi bila koncentracija muzejske dejavnosti na območju grajskega kompleksa najbolj smiselna in realna. PMPO bo že v prvi polovici leta 2016 v sodelovanju z relevantnimi institucijami in stroko pripravil izhodiščni dokument, ki bo opredelil kratkoročne, srednjeročne in dolgoročne rešitve za ptujsko arheologijo.

V Enoti Ormož bo treba v naslednjem obdobju, v sodelovanju z Občino Ormož, določiti nove vsebine v prostorih nekdanje knjižnice v ormoškem gradu. Predlogov je več, npr. ureditev rokodelskega centra, občasno razstavišče ipd., vendar bo najprej potrebna ustrezna sanacija prej omenjenih grajskih prostorov. Hkrati si bomo prizadevali za strokovno prisotnost na območju vseh treh ormoških občin.

Obiskovalci

Cilj bo konstantno povečevanje števila obiskovalcev: To bo muzej dosegel z oblikovanjem kakovostnega in raznovrstnega programa prireditvev. Pri tem morajo biti zastopani in aktivni vsi oddelki muzeja. Ob velikih prireditvah in razstavah bo treba pripraviti celovit promocijski, pedagoški in andragoški program.

Kader

Glavni financerji PMPO so država in lokalne skupnosti (ustanoviteljica MO Ptuj in (so)ustanoviteljice Občine Ormož, Sveti Tomaž in Središče ob Dravi). Poleg tega bo nujno treba iskati nove finančne vire v različnih mednarodnih projektih.

Vso pozornost je treba nameniti izobraževanju zaposlenih. Dodatni študij muzeologije in strokovno izobraževanje na različnih ravneh in vsebinah bodo priložnost ter obveza za vse strokovne delavce.

Glede na Akt o notranji organizaciji in sistematizaciji delovnih mest v PMPO, je sistematiziranih veliko več delovnih mest, kot jih zavod dejansko ima. Gre za velik razkorak med dejanskimi potrebami in dejanskim stanjem. V zavodu je od 01.01.2016 zaposlenih 34 oseb, torej kar 15 manj od tistega, kar predvideva sistematizacija, in na posameznih oddelkih se to zelo pozna. V obdobju 2016-2020 bodo pravico do starostne pokojnine po ZPIZ-2 izpolnili 4 zaposleni. Starostna struktura zaposlenih s povprečno starostjo 50 let je takšna, da se bo v prihodnjih letih treba potruditi za pomladitev kadra. Glede na specifična znanja, ki jih zahtevajo posamezni oddelki bodo nujna dodatna zaposlovanja.

Predvsem za tista delovna mesta, ki zahtevajo določeno uvajanje v delo, zaradi strokovnih znanj, ki v Sloveniji niso omogočena v okviru rednega izobraževanja (konservatorji-restavratorji), bomo morali zagotoviti nekajmesečno poskusno delo. Zlasti v luči potrebnega časa za usposabljanje in pridobitve omenjenih specifičnih znanj.

Zaposlitev dokumentalista za določen čas:

PMPO je v letu 2015 podpisal pogodbo z ZVKDS Centrom za preventivno arheologijo o poizkopavalni obdelavi arheološkega arhiva iz zaščitnih arheoloških izkopavanjih Hajndl. Samo arheološko raziskovanje je potekalo 1998. in 1999. leta. Takrat smo pridobili okoli 20.000 enot keramičnega, kovinskega, kostnega in kamnitega gradiva. Pri komisijskem ogledu smo določili za obdelavo med drugim okoli 4000 enot kataloških zapisov. Ker bo po pogodbi možno prvo financiranje šele leta 2018, moramo do takrat imeti katalog že pripravljen. Gospa Majda Tanasič zadnjih osem let velik del svojega delovnega časa porabi ravno za dokumentacijske vnose in obdelavo, zato je smiselno, da to delo tudi v veliki meri konča. Do dokončne upokojitve je prav tako smiselno, da se za ta dela uvede nov delavec, saj bomo v kratkem prejeli večje količino arheološkega gradiva, ki ga na področju delovanja PMPO s terenskim raziskovanjem pridobivajo različni raziskovalci in so po izreku kulturnovarstvenih pogojev dolžni gradivo predati našemu muzeju; mi pa ga bomo morali muzeološko obdelati in nato tudi primerno hraniti. Z zmanjšanjem obsega kadra se bo muzeološka obdelava samo podaljšala, kar pa ima lahko za posledico propad tovrstne dediščine. Kot dobri gospodarji se tega zavedamo, zato si bomo prizadevali, da bo delovno mesto dokumentalista ostalo v razvidu. Ocenjena količina arheološkega arhiva, ki bo predana PMPO, je nekaj 100.000 enot. Arheološki oddelek je v minulih letih ostal že brez arheološke risarke, kar pa je imelo za posledico zmanjšano sposobnost za terensko delo in samo delo obdelave najdiščinskih arhivov. Za marsikatero delo mora arheološki oddelek najti drugo obliko obdelave oziroma v prihodnosti arheološko gradivo tovrstno sploh ne bo obdelano.

Ureditev financiranja zaposlenih v OE Ormož in delovno mesto konservator restavrator (G027005)

Ena od perečih tem, kar zadeva kader oziroma financiranje slednjega, je premalo jasen način financiranja zaposlenih v OE Ormož. Njihovo financiranje od lokalne skupnosti brez soudeležbe države je rešitev, ki ni dolgoročne narave. Občine (so)ustanoviteljice (Ormož, Sveti Tomaž in Središče ob Dravi) nameravajo s 01.01.2017 ukiniti financiranje enega zaposlenega, s 01.01.2018 pa še enega. Glede na to, da konservatorka-restavratorka za keramiko in steklo v

OE Ormož, ker ptujski del nima ustreznega kadra, v praksi opravlja velik del svojega dela, ki se nanaša na potrebe Ptuja, obstaja objektivni razlog za to, da bi financiranje tega delovnega mesta prevzelo pristojno ministrstvo. Konservacija predmetov je v letu 2015 za Ptuj obsegala 75 odstotkov opravljenega dela, konservacija predmetov za Ormož 25 odstotkov. Restavriranje predmetov za Ptuj obsega 100 odstotkov opravljenega dela v letu 2015. Zaradi objektivnih razlogov bo PMPO na pristojno ministrstvo podal zahtevek za odobritev financiranja zaposlene delavke pri MK. Če bo v naslednjih letih prišlo do upokojitve enega zaposlenega v OE Ormož, PMPO zaradi prej opisanih zahtev (so)ustanoviteljic, če ne bo prišlo do drugačne ustrezne rešitve, v ormoški enoti ne bo zaposlil nove osebe, kar pa bo pomenilo dodatno kadrovsko podhranjenost.

PMPO hrani okoli 500.000 enot premične arheološke dediščine, ki jo je v veliki meri pridobil z zaščitnimi arheološkimi izkopavanji na celotnem področju svojega delovanja. Večino tovrstnega gradiva predstavlja keramika. Prav zaradi te problematike je bila ena prvih zaposlitev v muzeju nekoč vezana na prepariranje, danes pa restavriranje keramike. To delovno mesto je MK priznalo do začetka devetdesetih let minulega stoletja. Moramo poudariti, da se je iz tega delovnega mesta v času razvoja muzejske dejavnosti razvila muzejska restavratorska služba, ki danes šteje pet zaposlenih in so vsi financirani iz MK. V takratnem preoblikovanju se je to delovno mesto preoblikovalo v restavratorstvo kamnite plastike, delovno mesto pa zasedlo z za to usposobljeno delavko. Pri reorganizaciji muzejske službe v drugi polovici devetdesetih let pa se je to delovno mesto enostavno ukinilo. V takratni reorganizaciji pa se ni težilo k ponovni zaposlitvi restavratorja za keramiko in steklo, kot se uradno imenuje sistematizirano delovno mesto. Enota Ormož se je zavedala, da je za normalno delovanje muzejske dejavnosti nujno treba zaposliti tudi tovrsten kader. To so upoštevali pri kadrovskem načrtu in ga tudi uresničili. Zaposleni arheologi na arheološkem oddelku PMPO so si popolnoma enotni, da je tovrstno delovno mesto nujno potrebno. V bližnji prihodnosti bodo muzejski arheologi morali začeti z realizacijo nove stalne postavitve arheološke razstave, ki so jo zaradi spleta okoliščin morali umakniti iz dominikanskega samostana. Nihče si ne želi, da bi bila komunikacija preko razstave z javnostjo vezana na prikaz posameznih fragmentov, ampak na restavrirane posode, ki bodo s svojo izpovedno močjo nase vezale tudi samostojne fabule, predmeti pa bodo ponovno zaživel v vsem svojem blišču. Kar veliko imamo v depojih PMPO krhkih keramičnih predmetov, ki jih bo moral restavrator za

keramiko utrditi in rešiti pred nadaljnjim propadanjem. Tovrstno delo je stalno in ga ni možno realizirati v obliki enkratnega projekta. Prav tako je na površini keramičnih predmetov ohranjena še originalna barva, ki pa zahteva posebne principe utrjevanja, ter na podlagi raznih analiz izbrati najprimernejšo metodo dela. Muzej in ZVKDS imata podpisan sporazum o predaji gradiva. Po pridobljenih informacijah, predstavlja večino gradiva keramika. Gradivo, ki ga že prevzemamo, je delno, ali pa sploh ne, restavrirano in konservirano. Obseg dela se bo s predajanjem samo povečeval, tako da je treba s tega vidika čim prej zagotoviti primeren kader za zasedbo delovnega mesta ter zagotoviti zanj tudi financiranje.

Poleg arheološkega oddelka tudi na Etnološkem, Kulturnozgodovinskem in Zgodovinskem oddelku PMPO že vrsto let pogrešamo nujno potrebno strokovno pomoč konservatorja-restavratorja, specialista za keramiko, steklo in kamen. Za potrebe oddelkov smo se do sedaj morali zmeraj, ko so se pripravljale občasne razstave, posodabljalne stalne postavitev, preurejali depoji ali so se poškodovali predmeti ipd., obračati po pomoč na zunanje sodelavce, kar je bilo vedno povezano z visokimi stroški pogodbenega oziroma avtorskega dela, pa tudi dosegljivi niso bili zmeraj, saj so bili pogodbeno vezani že na druge projekte. Zato bi bilo smotrno, tako s stroškovnega kot strokovnega vidika, da muzej redno zaposli konservatorja-restavratorja, ki je trenutno financiran s strani občine Ormož, bi poleg skrbi za tovrstne arheološke predmete, prevzel tudi skrb za muzealije, ki jih hranijo zgoraj omenjeni oddelki. Na teh hrani PMPO s področja umetne obrti več kot 950 kosov raznovrstne keramike, čez 400 kosov stekla, 12 peči, 24 lestencev, 24 ogledal, v okviru galerijskega fundusa pa je trenutno evidentiranih 205 umetnin s področja kiparstva, katerih časovni razpon sega od obdobja romanike v 12. stoletju do sodobne likovne ustvarjalnosti 21. stoletja. Prav tako hranimo več kot 65 slik na steklu in 15 slikanih oken iz obdobja gotike in historicizma.

Delovno mesto konservator-restavrator svetnik (preместitev)

Konservatorsko-restavratorska delavnica za tekstil je bila prva in vrsto let edina v Sloveniji, ki je izvajala konservatorsko-restavratorske posege na tekstilni dediščini. Njena edinstvenost je prav skrb za največjo zbirko tapiserij na slovenskem, ki ji je Ministrstvo za kulturo dodelilo naziv zbirke nacionalnega pomena. Kvalitetno opravljeno delo s številnimi objavami in priznanji je rezultat uspešnega timskega dela pod ustreznim strokovnim vodstvom. Zavedanje

o pomenu naravoslovja in raziskav na področju konserviranja-restavriranja nas je vodilo do lastnega vključevanja v raziskovalno delo, s katerim lahko dosežemo poglobljen in analitičen pristop do dela. S svojim znanjem pomagamo pri ohranjanju dragocene tekstilne dediščine številnim drugim muzejem in galerijam po Sloveniji z nasveti in izvajanjem konservatorsko-restavratorskih posegov na tekstilu iz njihovih zbirk. Rezultati našega dela dosegajo mednarodno primerljivo raven in smo v državi vodilni na področju konserviranja-restavriranja tekstilne dediščine, zato delovno mesto vodje delavnice dosega najvišje strokovno mesto. Na osnovi omenjenih utemeljitev, in ker ima vodja doseženo izobrazbo doktorat znanosti ter strokovni naziv svetnik, si bomo prizadevali za odobritev oz. premestitev na delovno mesto konservator-restavrator svetnik.

Prioritete 2016-2020:

- dobro sodelovanje z vsemi ustanovitelji in financerji muzeja,
- konservatorski načrt za grajski kompleks in določitev vsebin,
- ureditev grajskega kompleksa (nepremičnine in hortikulturni del),
- pridobitev ustreznih prostorov za stalno arheološko zbirko in lapidarij,
- prenova in posodobitev zbirk (zlasti zbirke orožja in glasbil),
- pripraviti eno ali dve večji in odmevni razstavi,
- priprava načrtov za ureditev depoja za tekstil z ustreznimi klimatskimi razmerami,
- pokritje celotnega notranjega dvorišča ptujskih zaporov, kjer je delavnica za les in pridobitev večje kvadrature,
- določiti (urediti) način financiranja zaposlenih v OE Ormož,
- usposobiti vodovodni sistem in ga pripeljati na grad (grajski kompleks je brez požarnega hidranta),
- grajski žitnici določiti novo namembnost ter zagotoviti potrebna sredstva za njeno prenovo in vsebino,
- dostojno proslaviti 125-letnico delovanja muzeja,
- povečati obseg pridobivanja lastnih sredstev,
- poskrbeti za varen dostop do vseh muzejskih zbirk; to velja tudi za obiskovalce s posebnimi potrebami,
- približati muzej ljudem v čim večji možni meri in slediti vsem usmeritvam razvoja.

Pokrajinski muzej Ptuj–Ormož mora kot največji pokrajinski muzej v Sloveniji, tudi v prihodnje težiti k ustvarjalnosti, inovativnosti in strokovnosti. Sistematično se mora lotevati izzivov, s katerimi se sooča, saj samo tako lahko trajno in konstantno raste na vseh področjih svojega delovanja.

STRATEŠKI NAČRT JAVNEGA ZAVODA POKRAJINSKI MUZEJ PTUJ-ORMOŽ 2016-2020

Strateški načrt: dr. Aleksander Lorenčič, direktor

Ptuj, maj 2016

Podpis odgovorne osebe:

Dr. Aleksander Lorenčič, direktor

